

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ІНСТИТУТ МИСТЕЦТВ
КАФЕДРА ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор
з науково-методичної та навчальної
роботи

Олексій ЖИЛЬЦОВ

» _____ 2020 р.

ПРОГРАМА

НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ (ПЛЕНЕР)

для студентів спеціальності 023 «Образотворче мистецтво,
декоративне мистецтво, реставрація»
освітнього рівня першого (бакалаврського)
освітньої програми 023.00.01 «Образотворче мистецтво»

Розробник: Крюкова Ганна Олексіївна, доцент кафедри образотворчого мистецтва Київського університету імені Бориса Грінченка;
Крюк Олександр Олексійович, викладач кафедри образотворчого мистецтва Київського університету імені Бориса Грінченка

Програму практики розглянуто і затверджено на засіданні Вченої ради Інституту мистецтв Київського університету імені Бориса Грінченка

Протокол № 8 від «22» Вересня 2020 р.

Секретар Ольга КОНОВАЛОВА

Програму практики розглянуто і затверджено на засіданні кафедри образотворчого мистецтва Інституту мистецтв Київського університету імені Бориса Грінченка

Протокол № 7 від «27» серпня 2020 р

Завідувач кафедри образотворчого мистецтва Ольга ШКОЛЬНА

Програму практики погоджено з гарантом освітньо-професійної програми 023.00.01 «Образотворче мистецтво»
«   » _____ 2020 р.

Гарант освітньо-професійної програми 023.00.01 «Образотворче мистецтво» Анастасія ВАРИВОНЧИК

Програму практики перевірено

«   » _____ 2020 р.

Заступник директора з науково-методичної та навчальної роботи Алла ТАРАННИК

Пролонговано:

На 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «   » 20__ р., протокол № __

На 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «   » 20__ р., протокол № __

На 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «   » 20__ р., протокол № __

На 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «   » 20__ р., протокол № __

1. Опис навчальної практики (пленер)

Найменування показників	Характеристика практики за формами навчання	
	Денна	Заочна
Навчальна практика (пленер)		
Вид практики	Обов'язкова	
Мова викладання, навчання, оцінювання	Українська	
Загальний обсяг кредитів / годин	3 / 90	-
Курс	2	-
Семестр	3	-
Кількість змістовних компонентів:	1	-
Обсяг кредитів	3	-
Тривалість (у тижнях)	2	-
Форма семестрового контролю	залік	-

2. База практики

1. с. Яблуниця, Яремчанського р-н, Івано-Франківська обл.;
2. Інститут мистецтв;
3. парки та сквери м. Києва;
4. Національний історико-архітектурний музей «Київська фортеця»;
5. Національний заповідник «Софія Київська»;
6. Національний Києво-Печерський історико-культурний заповідник.

3. Мета та завдання практики

Мета практики – набуття теоретичних знань та розвиток практичних навичок з дисциплін блоку формування фахових компетенцій, стимулювати творчу активність та ініціативу студентів.

Завдання практики:

- ознайомити з методами та прийомами олійного живопису;
- навчити студентів практичним навичкам роботи на відкритому просторі, передачі світло-повітряного середовища;
- розвиток просторової орієнтації, цілісного сприйняття природи з урахуванням загального тонового і колірної стану.
- сприяти формуванню навичок художнього відбору, вміння з різноманіття вибирати найголовніше, композиційно мислити;
- підготувати студентів до самостійної роботи, вміння самому ставити цілі і завдання і реалізовувати їх.

У результаті проходження практики відповідно до освітньо-професійної програми 023.00.01 «Образотворче мистецтво» формуються загальні та фахові компетентності:

Програмні компетентності	Код	Значення компетентності
Загальні компетентності	ЗК 1	Світоглядна: знання предметної області і розуміння специфіки професії; усвідомлення рівних можливостей з гендерних питань; здатність діяти з соціальною відповідальністю і громадянською свідомістю; здатність бути

		критичним та самокритичним.
	ЗК 2	Громадянська: здатність діяти на підставі етичних суджень; здатність працювати у команді; уміння мотивувати людей і досягати спільних цілей; здатність до конструктивної взаємодії з іншими людьми незалежно від їх походження та особливостей культури при вирішенні питань будь-якого рівня складності; відповідально ставитися до своїх завдань і обов'язків.
	ЗК 3	Комунікативна: здатність до усного та письмового спілкування рідною мовою; здатність спілкуватися другою (іноземною) мовою; здатність до фахового спілкування з непрофесіоналами в галузі візуального мистецтва та художньої творчості.
	ЗК 6	Самоосвітня: здатність до самонавчання та самоосвіти як умови професійного самозростання та самовдосконалення.
	ЗК 7	Універсальна: здатність самостійно виявляти, висувати й вирішувати проблеми, планувати та розподіляти час; здатність застосовувати знання на практиці, приймати обґрунтовані рішення; готовність адаптуватися і діяти у нових ситуаціях, виявляти і брати на себе ініціативу, підтримувати та зміцнювати дух підприємництва, об'єктивно здійснювати самооцінку та оцінювати якість роботи інших.
Фахові компетентності спеціальності (ФК)	ФК 1	Організаційна: здатність до організації та проведення творчих заходів мистецького спрямування; готовність до самостійної розробки та реалізації авторських проєктів у галузі художньої діяльності; здатність до співпраці з митцями та фахівцями інших спеціальностей в організації та виконанні оригінальних творчих проєктів у складі групи.
	ФК 2	Естетико-культурологічна: здатність до естетизації середовища та активної участі у соціокультурному житті; здатність виявляти художні знання, які відображають видову специфіку та взаємодію візуальних мистецтв; здатність до формування сучасного художньо-творчого мислення, застосування набутих знань на практиці.
	ФК 3	Особистісно-креативна: здатність до самостійного прийняття сміливих рішень, генерування нових оригінальних ідей для досягнення творчих цілей; здатність до самокритики задля бажання досягти успіху.
	ФК 4	Художньо-творча: здатність до самовираження у галузі: станкового живопису, вільної, друкованої та комп'ютерної графіки, художньої кераміки, текстилю.
	ФК 6	Практична: здатність застосовувати здобуті знання на практиці, розв'язувати складні задачі в галузі виставкової, галерейної, мистецької, викладацької діяльності

4. Результати проходження практики

У результаті проходження практики студент має:

- вміти працювати на відкритому просторі, виконувати закінчені пленерні роботи в техніці олійного живопису;
- знати методи ведення роботи в процесі написання художнього твору;

- пізнати техніку й технологію роботи олійними фарбами;
- знати історію становлення і розвитку плерного мистецтва.

виконати:

- визнану програмою кількість живописних короткотривалих та довготривалих етюдів у техніці олійного живопису;

Програмні результати навчання:

Код	Значення програмного результату
ПРН 1	Здатність діяти в соціумі з урахуванням світоглядних орієнтирів інших членів суспільства, організувати самостійне навчання і працю.
ПРН 2	Здатність усвідомлювати власну причетність до традицій і цінностей національної культури, спрямовувати власну творчість на актуальні проблеми соціуму, дотримуватися етичних принципів у професійній діяльності.
ПРН 3	Володіння методами міжособистісних комунікацій, дотримуючись норм толерантності. Здатність до творчого та професійно-ділового спілкування із застосуванням фахової термінології.
ПРН 6	Здатність до навчання та самостійної науково-дослідної діяльності
ПРН 9	Уміння використовувати характерні особливості художньо-образної мови різних видів та жанрів візуального мистецтва, розуміння зв'язків образотворчого мистецтва з іншими видами мистецтва, природним і культурним середовищем життєдіяльності людини.
ПРН 10	Уміння генерувати та втілювати нові оригінальні ідеї для досягнення творчих цілей. Готовність підвищити рівень власних професійних компетентностей, вивчати досвід роботи провідних зарубіжних та українських митців.
ПРН 13	Здатність розвивати в собі задатки керівника у співпраці з членами творчого колективу, спрямовувати діяльність команди на виконання поставлених завдань, досягнення задуму та мети мистецького проекту.
ПРН 14	Готовність реалізовувати на практиці власну концепцію творчого проекту, спираючись на передовий досвід вітчизняних і зарубіжних митців, здатність застосовувати набуті теоретичні та практичні знання і навички.
ПРН 15	Володіння фаховою термінологією, методами та прийомами професійної діяльності, здатність відповідати за результати своєї праці.
ПРН 17	Здатність взаємодіяти з оточуючим соціальним середовищем, будувати партнерські стосунки на засадах толерантності, взаємоповаги та співтворчості.

5. Структура навчальної практики (плер)

Етапи проходження практики та види діяльності студентів	Розподіл годин між видами робіт
Етап 1. Художня діяльність практиканта в техніці акварельного живопису	
1. Установча конференція	2
2. Зображення хмарного неба	6
3. Пейзаж на передачу стану природи (4 шт.)	48
4. Натюрморт з квітами на плері	16
5. Натюрморт з фруктами в пейзажі (вид зверху)	16
6. Звітна конференція у форму перегляду	2
Разом	90
Усього	90

6. Зміст практики

6.1. Особливості організації і проведення практики

1. Установча конференція (2 год.) Узгодження організаційних аспектів проведення пленерної практики. Ознайомлення з вимогами, програмою практики, особливостями техніки безпеки під час позааудиторної роботи, з вимогами до практиканта та задачами, які мають бути вирішені під час проходження практики. Перелік завдань для виконання практики.

2. Зображення хмарного неба (1 шт.) (6 год.) Роботи виконуються олійними фарбами на полотні або картоні формату 40 x 50 см. Складно уявити собі пейзаж, в якому небо б не грало ролі. Воно визначає масштаб пейзажу і сильніше всього передає атмосферу сцени. Небо в природі служить природним джерелом світла і визначає все інше.

Задача студентів навчитись зображувати небо з натури та по пам'яті.

3. Пейзаж на передачу стану природи (4 шт.) (48 год.) Роботи виконуються олійними фарбами на полотні або картоні формату 50 x 60 см. Етапи виконання етюдів в умовах пленеру:

1. Композиція етюдів:
  - ✓ вибір мотиву, теми та сюжету;
  - ✓ вибір точки зору;
  - ✓ образне узагальнення природи засобами графіки;
  - ✓ образне узагальнення природи засобами живопису;
  - ✓ вибір формату зображення.
2. Підготовчий малюнок:
  - ✓ визначення пропорцій, руху та характеру просторових планів;
  - ✓ типізація основних форм;
  - ✓ індивідуалізація деталей композиційного центру;
3. Узагальнене живописно-пластичне зображення (ліпка форми кольором):
  - ✓ визначення загального колірному тону;
  - ✓ передача загальних великих тонових та колірних відношень, пропорційних натурі;
  - ✓ Узагальнене моделювання об'ємної форми, виявлення градацій світлотіні та їх ретельне живописне пророблення з урахуванням повітряної перспективи;
4. Завершення етюдів:
  - ✓ остаточне виявлення головного та другорядного в колірному строю етюдів;
  - ✓ підпорядкування всіх частин зображення цілому, посилення чи послаблення деталей по колірному відтінку, світлості та насиченості.

4. Натюрморт з квітами на пленері (1 шт.) (16 год.) Роботи виконуються олійними фарбами на полотні або картоні формату 50 x 60 см. Завданням студентів є правдиве живописне зображення фруктів та квітів на пленері. Робота на свіжому повітрі проковує студентів до формування вмінь передавати настрій зображуваного натюрморту, світло-тінь, колір.

Послідовність виконання:

- 1) композиційне розміщення зображення всієї групи та окремих предметів на площині аркуша;
- 2) лінійно-конструктивне вирішення форми з урахуванням їх пропорцій, руху і просторового розташування;
- 3) визначення загального колірної тону; передача загальних великих тонових і колірних відносин, пропорційних натурі;
- 4) моделювання об'ємної форми предметів, виявлення градацій світлотіні і їх живописна проробка з урахуванням повітряної перспективи;
- 5) узагальнюючий етап роботи; виявлення головного і другорядного в колірній гармонії роботи; підпорядкування всіх частин зображення цілому.

5. Натюрморт з фруктами в пейзажі (вид зверху) (1 шт.) (16 год.) Роботи виконуються олійними фарбами на полотні або картоні формату 50 x 60 см.

Натюрморт розміщується на траві на освітленій ділянці. Студентам варто відразу починати малювати пензлем на полотні, намітивши загальні пропорції переходити до роботи з основними кольоровими масами.

До особливостей сонячного освітлення слід віднести чітко виражену холодність власних і падаючих тіней, завдяки відбитому кольору неба. Разом з тим, уважно придивившись, ми відзначимо, що ці ділянки зображення позбавлені однорідності холодного забарвлення: в них неодмінно простежуються теплі рефлексивні від навколишніх предметів. Розбір таких відтінків-сплесків, що виникають в результаті складного впливу на забарвлення предмета освітлення і рефлексивних від оточення, що створюють особливу, притаманну лише живопису на повітрі легкість, прозорість, і становить одну з головних завдань живопису на пленері.

6. Звітна конференція у формі перегляду (2 год.) Навчальна практика завершується підсумковим переглядом, обговоренням і оцінкою практичних робіт, виконаних за програмою курсу, відбором кращих робіт для методичного фонду та звітної виставки.

6.2. Завдання для самостійної роботи для студентів-практикантів

Розглянути живописні роботи (етюди) українських та закордонних митців від імпресіонізму до наших часів. Обговорити з викладачем картини які найбільше сподобались, проаналізувати.

6.3. Обов'язки студентів під час проходження практики

Студенти зобов'язані:

- Під час установчої конференції (до початку практики) ознайомитися із програмою та змістом навчальної практики (пленер), умовами її проведення, вимогами до звітності та оцінювання її результатів;
- Своєчасно приходити на базу практики та працювати над завданнями;
- У повному обсязі виконати всі завдання, передбачені програмою практики;
- Нести відповідальність за виконану роботу;
- Представити виконані роботи на перегляді;
- Кращі роботи відібрані викладачами залишити для збагачення методичного фонду.

Тривалість робочого часу студентів під час проходження практики регламентується Кодексом законів про працю України та іншими законодавчими актами, що встановлюють соціально-трудові відносини, і складає для студентів віком від 18 років і старше не більше 40 годин на тиждень.

6.4. Обов'язки керівників практики від Університету та від бази практики

До обов'язків викладача-керівника від Університету входить:

- Ознайомлення студентів з програмою практики, метою, завданнями, критеріями оцінювання, системою та формами звітності;
- Надавати загальні рекомендації та індивідуальні консультації до виконання кожного з поставлених завдань студентами;
- Відбір кращих робіт для організації виставки та для поповнення методичного фонду.

7. Контроль навчальних досягнень

7.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

№	Види діяльності	Форма звітності	Максимальна кількість балів		
			За одиницю	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
1	Зображення хмарного неба	Готова робота на перегляді	10	1	10
2	Пейзаж на передачу стану природи	Готова робота на перегляді	15	4	60
3	Натюрморт з квітами на пленері	Готова робота на перегляді	15	1	15
4	Натюрморт з фруктами, вид зверху	Готова робота на перегляді	15	1	15
Максимальна кількість балів					100
Підсумковий рейтинговий бал					100

У першому завданні (*Зображення хмарного неба*) (макс. 10 б.) робота оцінюватиметься за критеріями: 1) передача об'єму – 5 б.; 2) кольорове вирішення з дотриманням тепло-холодності – 5 б.

У другому завданні (*Пейзаж на передачу стану природи*), кожен етюд (макс. 15 б.) оцінюватиметься за критеріями: 1) композиційне вирішення в заданому форматі – 5 б.; 2) кольорове та тональне вирішення з урахуванням тепло-холодності на пленері – 10 б.

Третє та четверте завдання (*Натюрморт з квітами на пленері; Натюрморт з фруктами*) оцінюватиметься за критеріями: 1) композиція в заданому форматі – 5 б.; 2) передача пропорцій та ракурсу, збереження силуетів квітів, об'єму – 5 б.; 3) кольорове та тонове вирішення з урахуванням тепло-холодності – 5 б.

7.2. Перелік звітної документації

До звітної документації входять:

Виконані живописні роботи (всього 10) та демонстрація їх на загальному перегляді.

Робота студента оцінюватиметься за такими параметрами:

- кількість завдань виконана в повному обсязі;
- рівень виконання завдань;
- якість відвідування та ставлення студента до практики;
- своєчасне звітування за виконану роботу.

7.3. Вимоги до звіту про практику

Студент має виконати якісно та в повному обсязі всі роботи визначені програмою навчальної практики (пленеру).

7.4. Система контролю та критерії оцінювання

Підсумковий контроль виконання завдань практики здійснюється після її завершення у формі звітної конференції. Оцінка за практику виставляється за наявності звітної документації з урахуванням рейтингових балів за видами діяльності практиканта, вноситься в заліково-екзаменаційну відомість та залікову книжку студента за підписом керівника.

Критерії оцінювання	Оцінка
Ставиться за: відмінну підготовку та виконання усіх завдань практики у повному обсязі та на високому рівні; продемонстровану ініціативність та відповідальне ставлення до практики загалом.	Відмінно
Ставиться якщо: завдання практики виконані у повному обсязі, але містять незначні помилки при написанні олійним живописом; в цілому роботи виглядають добре, але не досконало.	Дуже добре
Ставиться, якщо: завдання практики виконані у повному обсязі, але містять помилки (не досконало передана тепло-холодність на пленері; володіння технікою та прийомами олійного живопису на середньому рівні); продемонстрував активність і старанність у процесі виконання завдань практики.	Добре
Ставиться, якщо: завдання практики виконані в неповному обсязі, у процесі їх виконання допускалися помилки; студент в цілому	Задовільно

виявив: посередній рівень знань, умінь, навичок із певною кількістю недоліків; студент не зможе самостійно проаналізувати та виправити допущені ним помилки в процесі виконання роботи; ставлення студента до виконання завдань практики не завжди відповідальне.	
Ставиться, якщо: завдання практики виконані в неповному обсязі, у процесі їх виконання виявлено чимало помилок; студент виявив: мінімально можливий допустимий рівень знань, умінь, навичок; студент не зможе самостійно виправити помилки на які було вказано викладачем; пропускались заняття без поважної причини; ставлення студента до виконання завдань практики не відповідальне.	Достатньо
Ставиться, якщо: завдання навчальної практики не виконані; студент виявив незадовільний рівень знань, умінь; завдання практики були виконані не в повному обсязі, при цьому допущено значну кількість помилок і неточностей; студент не виявив старанності у процесі виконання завдань практики; пропускались заняття без поважної причини; ставлення студента до виконання завдань практики вирізняється безвідповідальністю.	Незадовільно

7.5. Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу з можливими незначними недоліками.
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок.
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності.
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов’язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

8. Рекомендовані джерела

1. Прокофьев Н.И. Живопись. Техника живописи и технология живописных материалов: учеб. Пособие для студентов вузов, обучающихся по спец. «Изобразительное искусство» / Н.И. Прокофьев. – М.: Гуманитар. Изд. центр ВЛАДОС, 2010. – 158 с.: ил., табл. - (Учебное пособие для вузов). (Наявний в бібліотеці Університету вб-ти примірниках).

2. Сандомирский С. Начала теории живописи. – Электронный ресурс. – Режим доступа: http://samlib.ru/s/sandomirskij_s/nachala-teorii-zhivopisi.shtml
3. Техніка і технологія олійного живопису: навч. посіб. / Уклад. Е.В.Белкіна, О.І.Конопко. – К. : Київський ун-т імені Бориса Грінченка. 2010. - 92 с. (Наявний в бібліотеці Університету в 15-ти примірниках).
4. Грегори Н. Живопись маслом / Н. Грегори [Посібник].- М.: Изд. Центр «Кристина-новыйвек», 2005. - 51 (Наявний в електронному репозиторії Університету за посиланням: <http://elib.kubg.edu.ua/1139/>)
5. Панксенов Г.И. Живопись. Форма, цвет, изображение: учебное пособие для студентов худ. учебных заведений / Г.И.Панксенов, - 2-е изд., стер.- М. : Издательский центр «Академия», 2008, - 144 с. – [40] с. цв. ил.: ил. (Наявний в бібліотеці Університету в 6-ти примірниках).
6. Жердзицький В. Особливості художнього сприйняття живопису/ Жердзицький В. // Дизайн-освіта- 2008. – Х.: ХДАДМ, 2008. – 168 с.
7. Волков Н. Цвет в живописи. – Электронный ресурс. – Режим доступа: <http://www.bibliotekar.ru/cvet-zhivopisi/1.htm>
8. Сокольникова Н. М. Основы живописи. – М.: «Московские учебники», 1998. – 80 с.
9. Жабинский В. Рисунок: Учебное пособие / В.Жабинский, А. Винтова. – М.: НИЦ ИНФРА-М, 2014. – 256 с.
10. Ковалев В. Золотое сечение в живописи/Ф. Ковалев. – К.: Выща школа, 1989. – 144 с.
11. Смит С. Полный курс рисунка и живописи/С. Смит, П. Монахен. – М.: Джи Фабби Эдишинз, 2007. – 34 с., ил.